

Vzdělávací obor: **Český jazyk a literatura**

Očekávaný výsledek učení: JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Popis úrovně Splněno

- Mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací, větným přízvukem, dynamikou a melodií.
- Tvoří souvislé větné celky.
- Vhodně použije slova citově zabarvená a neutrální.
- Používá spisovnou nebo nespisovnou podobu jazyka podle komunikačního partnera.
- Dodržuje pravidla pro vedení dialogu – vhodně zahájí a ukončí rozhovor.

VELKEJ A MALEJ

Autorka materiálu: PhDr. Hana Havlíková, Ph.D.

Anotace

Žáci na základě ilustrace vytvářejí ve dvojici modelový rozhovor, který by mohl probíhat mezi postavami. Při přípravě a společné reflexi se zaměřují na naplnění zadaných kritérií. Připravený text s nespisovnými výrazy a spojeními přetvářejí ve spisovný. Diskutují o vhodnosti obou textů ve spojení se situací na obrázku. Zvolenými vzdělávacími strategiemi a vlastním obsahem námět poskytuje prostor pro rozvoj uvedených klíčových kompetencí a čtenářské a pisatelské gramotnosti.

Zadání pro žáky

1. Ve dvojici si prohlédněte ilustraci. Připravte si rozhovor, který by mohl probíhat mezi postavami. Zaměřte se na splnění těchto kritérií:
 - Rozhovor vhodně zahajte a ukončete.
 - Mluvte v souvislých větách.
 - Mluvte srozumitelně (přiměřené tempo řeči, vhodná dynamika a melodie).
 - Použijte slova citově zabarvená.
2. Představte svůj rozhovor ostatním a vyhodnoťte, jak jste naplnili jednotlivá kritéria.
3. Změňte dvojice a postupujte jako v první dvojici (připravte si rozhovor, představte ho ostatním, reflektujte naplnění kritérií).
4. Porovnejte rozhovory a odpovězte na otázky: Jak a proč se jednotlivé rozhovory lišily? V čem byly stejné? Jak na vás rozhovory působily, jakou náladu (emoce) ve vás vyvolaly?
5. Zapište si jeden z rozhovorů.
6. Přečtěte si rozhovor, který patří k ilustraci, a odpovězte na otázky: Jak na vás jako na čtenáře působí a proč? Proč asi někdo takový text napsal, čeho tím chtěl dosáhnout? Jak se cítí každý z mluvčích a proč? V čem vám situace může připomenout něco, co také znáte (ze života, z knih, z filmu)?
7. Najděte v rozhovoru nespisovná slova a spojení a změňte je na spisovná. Rozhovor ve spisovné podobě představte ostatním.
8. Diskutujte, který rozhovor se k ilustraci více hodí. Ve spisovné, či nespisovné podobě? Zdůvodněte.
9. Zamyslete se, pro kterou postavu je situace obtížná a jak a kdo by mohl postavám pomoci ji vyřešit.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK komunikační Vyjadřování KKK-VYJ-000- ZV5-001	<i>Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.</i>	- vytvářím příležitosti pro různé formy diskuse - podporuji žáky, aby byli schopni vyjádřit své vlastní myšlenky - vytvářím situace, při kterých žáci experimentují s různými perspektivami a formami vyjádření v různých komunikačních situacích
KK osobnostní a sociální Vlastní wellbeing KOS-WEL-000- ZV5-001	<i>Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).</i>	-vytvářím prostředí, kde se žáci cítí bezpečně a mají na práci adekvátní čas -poskytuji žákům prostor pro vyjádření vlastních pocitů a propojení promluv nebo textů s vlastní zkušeností
KK k podnikavosti a pracovní Spolupráce a týmová práce KPP-TYM-000- ZV5-001	<i>Podílí se na spolupráci ve skupině.</i>	-vytvářím zadání, jehož úspěšné řešení je závislé na spolupráci ve dvojici -poskytuji žákům prostor pro reflexi práce ve dvojicích
KK k učení Umění se učit KKU-USU-000- ZV5-001	<i>Monitoruje své procesy učení.</i>	-učím žáky shromažďovat důkazy o vlastním učení s využitím kritérií -vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení

Vazba na základní gramotnosti

Název ZG Složka ZG Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
Čtenářská a pisatelská Kritické čtení a psaní ZGC-KCP-000- ZV5-001	<i>Při čtení a psaní popisuje působení autora na čtenáře.</i>	-vedu žáka k rozlišování záměru mluvčího při komunikaci prostřednictvím porovnávání působení spisovných a nespisovných vyjádření

Metodický komentář pro učitele

Při realizaci připravených rozhovorů doporučujeme nahrát zvukový záznam a při vyhodnocení ho použít, aby bylo možné dobře posoudit a doložit naplnění jednotlivých kritérií.

Doporučujeme oddělit ilustraci v příloze od textu a dát části žákům k dispozici postupně, aby nebyli připraveným textem ovlivněni při přípravě vlastního rozhovoru.

Popis ověřování

Učitel sleduje:

Schopnost žáků domluvit se na spolupráci ve dvojici.

Zda je žák schopen využít kritéria k reflexi svého učení.

Zda byl rozhovor vhodně zahájen a ukončen.

Srozumitelnost komunikace (tempo, dynamiku, intonaci, melodii).

Schopnost rozlišit spisovnou a nespisovnou řeč a odůvodnit vhodnost jejího použití.

Zda a jak žák reflektuje úroveň spolupráce ve dvojicích.

Zdroje

Ilustrace: Helena Stránská
Příloha: k vytištění pro žáky

VELKEJ: Čau, kámo. Jak ses dneska měl? Hrál jsi něco, nebo jsi musel ven?

MALEJ: Byl jsem doma a těšil jsem se na tebe.

VELKEJ: Já jsem úplně naštvanej. Máma po mně furt jen řve – ať uklízím, ať se učím, ať dělám tohle a tamto... Nikdy není spokojená!

MALEJ: To mě mrzí, že to máš takhle. Tvoje máma to asi myslí dobře, ale chápu, že tě to štve.

VELKEJ: Já už toho mám plný zuby! Pořád jen rozkazy a nic zábavného.

MALEJ: Hele, když je to fakt zlý, zkus jí to říct.

VELKEJ: Fakt přemejšším, že vypadnu z domu!

MALEJ: Neutíkej, fakt ne. Kdybys zmizel, byl bych hrozně smutnej.